

Отримано: 9 лютого 2019 р.

Прорецензовано: 25 лютого 2019 р.

Прийнято до друку: 1 березня 2019 р.

e-mail: hubinaalla@ukr.net,

alla-mart@ukr.net

DOI: 10.25264/2519-2558-2019-5(73)-184-187

Губіна А. М., Мартинюк А. П. Можливості сервісу Google classroom у навчанні іноземної мови у ЗВО. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 5(73), березень. С. 184–187.

УДК 81'243:004.77

Губіна Алла Михайлівна,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики,
Луцький національний технічний університет,

Мартинюк Алла Петрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики,
Луцький національний технічний університет,

МОЖЛИВОСТІ СЕРВІСУ GOOGLE CLASSROOM У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО

У статті йдеться про інформаційно освітнє середовище, яке передбачає застосування електронних ресурсів для підготовки майбутніх фахівців. Розглядається хмарний сервіс Google classroom та можливості його використання у навчанні іноземної мови в ЗВО. Подано загальну інформацію щодо хмарного сервісу Google classroom та його служб. Окреслено причини застосування сервісу Google classroom у процесі опанування іноземної мови студентами у немовному виші та описано апробацію сервісу з використанням технології змішаного навчання та прийому перевернутого навчання. Змішане навчання з використанням сервісу Google classroom сприяє персоналізації навчального процесу, наближенню його до потреб кожного студента, незалежно від рівня його початкової підготовки.

Ключові слова: цифрові технології, інформаційне освітнє середовище, мережна взаємодія у навчальному процесі, сервіс Google classroom, змішане навчання, перевернуте навчання, онлайн, іноземна мова.

Alla Hubina,

PhD (Psychology), associate professor, Lutsk National Technical University, Lutsk

Alla Martyniuk,

PhD (Pedagogy), associate professor, Lutsk National Technical University, Lutsk

GOOGLE CLASSROOM SERVICE IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE AT UNIVERSITIES

Nowadays educational materials on paper are used less often in the educational process. Teachers are in search for new solutions for interacting with students and providing them with information. The emergence of Internet has contributed to development of new educational technologies, changing the knowledge transfer scheme and teaching methods. One of the leading tools for the distribution, storage, dissemination of information during the educational process is the Google classroom service. The possibilities of its use in teaching a foreign language are examined. The features of blended learning and flipped class models are discussed and general information about a Google classroom cloud service is presented. The reasons for the use of the Google classroom service in the process of mastering a foreign language by students in a non-linguistic university are formulated. The article describes the approbation of this service using the technology of blended learning and flipped learning. The authors present the types of tasks offered to students for in and out of class work focusing on the importance of using traditional teaching methods along with innovative ones.

The combination of independent online education and classroom training under the guidance of a teacher contributes to the personalization of the educational process, adjusting it to the students' needs, regardless of the level of their initial training.

Key words: digital technologies, information educational environment, network interaction in the educational process, Google classroom service, blended learning, flipped learning, online, foreign language.

Постановка проблеми. Основною відмінністю навчального процесу декаду тому та сьогодні є те, що аудиторія все менше користується навчальними матеріалами на паперових носіях. У таких умовах викладачі повинні віднаходити нові рішення керування та взаємодії зі студентами, подачі їм інформації та оперативного контролю за виконанням завдань. Швидкий розвиток цифрових технологій спричинив появу нової цифрової епохи, головною ознакою якої є так зване «віртуальне розширення людини» [6]. Звичайна соціальна реальність доповнюється віртуальними компонентами, що зумовлює трансформацію у глобальну павутину практично усіх сфер життєдіяльності сучасної людини й освіти зокрема. Формування інформаційного освітнього середовища передбачає застосування електронних ресурсів у навчанні загалом й у викладанні студентам іноземної мови у тому числі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про підвищену увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців до проблеми створення інформаційного освітнього середовища для підготовки майбутніх фахівців у ЗВО. Розглядаються питання щодо здійснення мережної взаємодії у навчальному процесі (І. Гуревич, Д. Бергман, А. Самсон, В. Биков, Є. Полат та ін.); використання хмарних технологій у сфері освіти (Т. Вакалюк, С. Литвинова, Г. Ткачук, Г. Сагітова, С. Мітра (Sugata Mitra), Лі Чао (Lee Chao) та ін); smart-технології навчання (В. Абрамов, Г. Бонч-Бруєвич, Г. Косенко та ін.); застосування елементів дистанційного навчання при проведенні занять та в індивідуальній роботі студентів (Б. Роман, Р. Кухарчук, С. Штогрин); впровадження у процес вивчення іноземних мов у ЗВО дистанційного та змішаного навчання (Л. Данькевич, В. Кухаренко, Ю. Шаранова), використання сервісу Google Classroom для управління освітніми процесами (В. Гриценко, І. Юстик).

Попри велику кількість наукових доробок у сфері цифрового освітнього середовища, вважаємо за необхідне продовжувати розвідки в цьому напрямку, оскільки виникають питання щодо застосування нових інформаційних технологій для навчання іноземної мови у ЗВО.

Метою статті є розгляд можливостей використання сервісу Google Classroom та його додатків студентами та викладачами при вивченні іноземної мови у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. У час цифрової епохи, де обмін інформацією відбувається в «один клік», необхідність інформатизації освіти очевидна. Для обміну інформацією викладачі та студенти часто використовують групові поштові розсилки, розсилки по Viber та Messenger, однак наразі з'являються удосконалені можливості. Поява Інтернету, як вдалої реалізації інформаційно-комунікаційних технологій, спричинила поштовх до розробки новинок серед освітніх технологій з акцентом на зміні схеми передавання знань і методів навчання.

В. Гриценко, І. Юстик [1] виокремлюють декілька основних сучасних тенденцій розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі: створення єдиного освітнього простору; активне запровадження сучасних засобів та методів навчання з орієнтуванням на інформаційні технології; поєднання традиційного та комп'ютерного навчання; створення системи гібридної освіти; постійний професійний розвиток викладача з метою продукування ним інформаційних технологій для навчання; зміна діяльності викладача на розробку нових засобів для підвищення його творчої активності, збільшення рівня технологічної та методичної підготовки; формування системи безперервного навчання – універсальної форми діяльності, котра спрямована на постійний розвиток протягом життя.

Видозміна традиційних форм представлення інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі покликана підвищити якість навчання у цілому.

На сьогодні є можливість оперувати величезним масивом інформації, отриманої в мережі Інтернет та з її допомогою. Принагідно зазначити, що зберігати медіа та інформаційні матеріали набагато ефективніше у хмарному сховищі, особливо коли їх потрібно надалі поширити кільком користувачам, або ж певній групі, а у освітньому середовищі – групі (групам) студентів.

Одним з провідних інструментів поширення, зберігання, розповсюдження інформації під час навчального процесу є сервіс, розроблений компанією Google у 2015 році на базі Google Apps для освіти, – Google Classroom. Цей безкоштовний хмарний сервіс виявився набагато зручнішим і простішим у застосуванні, якщо порівнювати його з Moodle. Викладачеві для роботи з ним не потрібно бути фахівцем з інформаційних технологій. У березні 2017 року Google відкрив доступ до Google Classroom будь-яким користувачам Google, аби вони могли приднуватися без вимоги мати обліковий запис G Suite for Education, а в квітні стало можливим для будь-якого персонального Google-користувача створити та навчати клас. У серпні 2018 року компанія Google оголосила про певні оновлення: додано розділ Classwork, покращено інтерфейс оцінювання, запроваджено дозвіл на повторне використання матеріалу іншими групами-класами студентів, створено додаткову опцію для викладачів для організації вмісту за темами. У нову функціональність Google classroom входить можливість додати більше одного викладача та можливість заздалегідь підготуватися до занять [10].

Не лише способи одержання, обробки й обміну інформацією змінюються. Відбуваються значні трансформації у методиці викладання. Науковці Р. Гуревич, М. Кадемія, В. Уманець наголошують на значному підвищенні якості навчання за умови впровадження цифрових технологій, оскільки створюється можливість ініціювання дистанційного навчання та різних сучасних моделей навчання: e-learning (електронне навчання), m-learning (мобільне навчання), blended-learning (змішане навчання), flipped-learning (перевернуте навчання), ubiquitous learning (всепроникаюче навчання) [2].

Електронне навчання (e-learning) – це навчання за допомогою мультимедіа та Інтернету [11] у синонімічному ряду до якого стоїть дистанційне навчання, мережне навчання, віртуальне навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Наявність електронних технологій створює відповідні умови для переходу від книжкового контенту до електронного, можливість студенту вивчати дисципліни самостійно, або ж за технологією змішаного навчання (blended-learning), використовуючи прийоми перевернутого навчання (flipped-learning). Такі прийоми застосовують повсюдно за кордоном у навчальних закладах усіх типів [3, 7, 9].

Перевернуте навчання, на думку науковців [4, 8], є частиною ротаційної моделі, визначеної американськими методистами в системі змішаного навчання, яка передбачає в межах певного предмета або теми ротацію студентів між різними режимами роботи, одним з яких обов'язково є онлайн навчання. Модель перевернутого класу (Flipped Classroom) сприяє кращому навчанню студентів і посиленню парадигми, орієнтованої на спудея. Ця модель дещо відрізняється від повністю електронного навчання, оскільки робота студентів поза аудиторією не обов'язково повинна бути онлайн; вона може включати паперові та друковані копії матеріалів. Вся його суть у зміні місця проведення практичних чи то лекційних занять та домашньої роботи. Перевернуте навчання інвертує традиційні методи навчання, забезпечує навчання поза класом і переводить домашню роботу в аудиторію. У такому випадку викладачі витрачають більше часу саме на керування навчальним процесом студента, а не на традиційну подачу навчального матеріалу та опитуванню на занятті. Викладач від «постачальника» знань переходить на рівень провідника, фасилітатора та організатора навчальної діяльності студента.

Розроблений хмарний сервіс Google Classroom успішно уживається як зі змішаним (blended-learning) навчанням та його моделями, так і з дистанційним, що дає змогу студентам ефективно використовувати свій особистий час, поєднуючи навчання з роботою чи, навіть, отримуючи дві освіти водночас.

Існують певні вимоги до застосування мережних освітніх технологій студентами та викладачами, виокремлені дослідницею М. Кадемією [3]: здатність швидко оволодівати і працювати з мережними освітніми і комунікаційними технологіями; володіти психологічною стійкістю та вмінням працювати з віртуальним студентом чи викладачем; уміти працювати в умовах розподіленого часу; бути внутрішньо добре організованою людиною; бути готовим до інтенсивного обміну інформацією; активно стимулювати та заохочувати спільну роботу студентів у виконанні навчальних завдань; інформувати студентів про їхню академічну успішність за допомогою мережних технологій; бути готовим часто змінювати зміст мережного курсу.

Перш за все, Google Classroom приваблює користувача такими службами, як Gmail (електронна пошта), Calendar Google (календар), Google Drive (хмарне середовище збереження даних), Google Docs (сервіс для створення документів, таблиць і презентацій з можливістю надання прав спільного доступу декільком користувачам), Blogger (середовище створення блогів), Youtube (відеохостинг), Google Translate (перекладач) тощо [5].

Щодо навчання іноземної мови у немовному виші, однією з причин застосування цифрових технологій у навчальному процесі можна назвати недостатню кількість аудиторних годин. Часто лише одне заняття в тиждень при великій наповненості групи (іноді до 28 студентів) не дає відчутного результату студентів. З іншої сторони, різна підготовка студентів у групах, або ж різна швидкість опанування ними навчального матеріалу створюють у підсумку певний дисбаланс, так як, іноді, для одних студентів презентована інформація в аудиторії уже знайома попередньо, для інших – необхідно час на опрацювання. Виникає великий розрив між тими, хто встигає постійно, і тими, хто часто вже навіть не готується до занять, зневірившись у здатності йти в ногу з рештою групи. Можливість працювати індивідуально, в притаманному темпі та у обраному місці, ставить сервіс Google classroom на чільне місце серед засобів підготовки майбутнього фахівця. Не завадило б наголосити на тому, що використання такого ресурсу уможливило охоплення все більшої кількості студентів, які доєднуються до вивчення певного модуля, незалежно від групи навчання. Важливим є також те, що студент вчиться самостійно ефективно опрацювати великий об'єм матеріалу з подальшим обов'язковим поточним контролем викладачем за рівнем його засвоєння.

Впродовж 2018 року викладачами англійської мови Луцького НТУ проводилась апробація організації навчального процесу з застосуванням хмарного сервісу Google Classroom. До використання онлайн-сервісу долучилися 142 студенти шести груп I-II курсу різних спеціальностей, які навчаються за підручником New Destinations. Оскільки Google classroom дозволяє додати до Класу більше ніж одного викладача, то у апробації взяли участь чотири, серед них викладач-волонтер Корпусу миру США в Україні. Варто зазначити, що кількість аудиторних годин у цих групах різнилася від однієї, півтори до двох пар в тиждень в залежності від навчальних планів бакалавра, проте об'єм матеріалу для засвоєння – однаковий. Подекуди передбачалася більша кількість годин на самостійну підготовку студента впродовж модуля і саме сервіс Google classroom допомагає в ефективній організації виконання завдань з іноземної мови.

Кожен навчальний модуль включає: вивчення нової лексики, роботу з базовим текстом, аудіювання та дискусію на задану тематику. Студенти також вивчають одну-дві граматичні теми, а також виконують письмове завдання. На самостійне поза аудиторне опрацювання з використанням моделі перевернутого навчання їм пропонується: опанування нової лексики (прослуховування аудіо-запису зі словами та виразами; повторення за диктором, роль якого з успіхом виконував волонтер-носій мови; аудіювання речень з новими лексичними одиницями; робота з онлайн чи паперовими словниками); аудіювання базового тексту з підручника New Destinations (студенти тренуються його читати, копіюючи інтонацію, ритм, наголос диктора); аудіювання діалогів та монологів з наступним виконанням вправ на перевірку розуміння прослуханого; опрацювання-повторення граматичних тем з використанням різноманітних джерел Інтернету чи паперових підручників з граматики англійської мови; виконання граматичних вправ, підготовлених і надісланих викладачами у Google classroom; перегляд відео та підготовка до його обговорення на занятті в аудиторії та ін. Студенти отримують через сервіс також завдання з письма, виконують їх онлайн в Google Docs і прикріплюють свої роботи до завдання. Такий порядок роботи вимагає від користувачів Google classroom організованості та умінь виконувати завдання згідно з вказаним терміном його виконання. На даний час інтерфейс програми оптимізований для коректної роботи на мобільних пристроях, тому студенти використовують усі можливості навчатися у будь-якому місці та будь-коли: у транспорті дорогою до/з університету, у кафе, удома, чи просто йдучи містом та слухаючи запис через навушники. Можна не лише слухати, а й одночасно читати текст з екрану смартфона.

Впродовж аудиторного заняття студенти працюють у парах, групах та індивідуально. Відбувається процес ніби виконання «домашнього завдання» в аудиторії, що опирається на попередньо самостійно опрацьований матеріал. Є можливість отримати відповіді на незрозумілі питання, які виникли під час поза аудиторного навчання. Концепція змішаного навчання базується на оптимальному використанні всіх можливостей як традиційного, так і новітнього навчання, тому на аудиторних заняттях викладачі намагаються зосередитися на «живому» спілкуванні іноземною мовою, оскільки у сервісі Google classroom відсутня функція чату та дискусійного форуму. Google Classroom не замінює викладача, а лише слугує як допоміжний інструмент. Принагідно зазначити, що усі можливості, які надає Google Classroom, будуть ефективними лише тоді, коли викладач продумав, вдало розробив програму курсу, підготував матеріали, презентації, аудіозаписи, вправи тощо.

Студенти, які брали участь в апробації, задоволені навчанням з допомогою сервісу Google classroom у режимі «викладач-студент», разом з тим й багато викладачів зацікавилися таким онлайн ресурсом, взявши участь у семінарі-практикумі Google Classroom Application.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Одним з провідних інструментів, яким можна послуговуватися в освітньому процесі, є Google Classroom. Він створює реальні можливості підвищення професійної підготовки молоді; допомагає ефективніше використовувати особистий час як викладача, так і студента. Сервіс Google classroom успішно застосовується для вивчення іноземної мови у ЗВО. Технологія змішаного навчання (blended-learning) з прийомом перевернутого класу повністю відповідає ідеї інформатизації освіти, що має на меті підвищення її якості. Посадження самостійного онлайн навчання та навчання в аудиторії під керівництвом викладача сприяє персоналізації навчального процесу, наближенню його до потреб кожного студента, незалежно від рівня його початкової підготовки. Застосування сервісу Google classroom змінює і підхід викладача до викладання дисципліни, змушуючи його працювати творчо, бути завжди онлайн для комунікації зі студентами.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у детальному вивченні дистанційного навчання та самоосвіти; шляхів та умов ефективної реалізації моделей змішаного навчання у відповідності до потреб ЗВО; змін та оновлень сервісу Google Classroom з метою його застосування у процесі підготовки конкурентоспроможного майбутнього фахівця.

Література:

1. Гриценко В., Юстик І. Використання сервісу Google Classroom для управління освітніми процесами. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2015-10-06-06-17-54/%20seksiia-4/3930-vykorystannya-servis-u-google-classroom-dlya-upravlinnya%20-osvitnimy-protsesamy>.

2. Гуревич Р., Кадемія М. Ю., Уманець В. О. Інноваційні технології у закладах вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2018. Випуск 51. С. 11–15.
3. Кадемія М. Ю. Використання мережної взаємодії в навчальному процесі ВНЗ. URL: http://conf.iitlt.gov.ua/Images/Files/KademiyaMU_241_1457774840_file.doc.
4. Кузьменко О. Змішане навчання як інноваційна форма організації навчального процесу в школі. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/120142/115054>.
5. Ткачук Г. Хмарні технології: аналіз, перспективи, реалізації. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2015. № 2. С. 40–43.
6. Черных А. Виртуальные расширения человека: новые основы культуры и бизнеса. Москва: ВШЭ, 2012. 32 с.
7. Bergmann J. & Sams A. Flip your classroom: Talk to every student in every class every day. Washington, DC: International Society for Technology in Education, 2012. 112 p.
8. Hamad Alsowat An EFL Flipped Classroom Teaching Model: Effects on English Language Higher-order Thinking Skills, Student Engagement and Satisfaction. *Journal of Education and Practice*. 2016. Vol. 7, No. 9. P. 108–121.
9. Strayer J. How learning in an inverted classroom influences cooperation, innovation and task orientation. *Learning Environments Research*. 2012. Vol. 15(2). P. 171–193. URL: https://www.colorado.edu/ftp/sites/default/files/attached-files/strayer_-_inverted_classroom_influences.pdf.
10. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Google_Classroom.
11. URL: <https://unevoc.unesco.org/go.php?q=e-Learning&context=>.